

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
İLE
ROMANYA HÜKÛMETİ
ARASINDA
ASKERÎ ÇERÇEVE ANLAŞMASI

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Romanya Hükûmeti (bundan böyle "Taraf" veya "Taraflar" olarak adlandırılacaklardır),

4 Nisan 1949 tarihinde imzalanan Kuzey Atlantik Antlaşması, 19 Haziran 1951 tarihli Kuzey Atlantik Antlaşması'na Taraf Devletler Arasında Kuvvetlerin Statüsüne Dair Sözleşme (bundan böyle "NATO SOFA") ve Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin amaç ve ilkelerine bağlılıklarını tekrar teyit ederek,

Her iki Tarafın egemenliği ve eşitliğine karşılıklı saygı temelinde çeşitli askerî alanlarda iş birliğinin, Tarafların ortak menfaatlerine ve ekonomik verimliliğine katkıda bulunacağını vurgulayarak,

Taraflar arasındaki mevcut dostane ilişkilerin, ulusal kanunlar, uluslararası kurallar ve anlaşmalar temelinde geliştirilmesi ihtiyacını ifade ederek,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

MADDE I AMAÇ

Bu Anlaşmanın amacı, MADDE IV'te belirtilen alanlarda, Taraflar arasındaki ilişkileri güçlendirmek için bir çerçeve oluşturmaktır.

MADDE II KAPSAM

Bu Anlaşma, MADDE IV'de belirtilen iş birliği alanlarına uygulanır.

MADDE III TANIMLAR

Bu Anlaşma'da kullanılan terimler aşağıdaki anlamları taşır:

- Gönderen Taraf:** Bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla Kabul Eden Tarafın Devletinin topraklarına personel, öğrenci, malzeme ve teçhizat gönderen Tarafı ifade eder.
- Kabul Eden Taraf:** Bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla Devletinin topraklarına personel, öğrenci, malzeme ve teçhizatı alan Tarafı ifade eder.
- Misafir Personel:** Taraflardan herhangi birinin bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla diğer Tarafa gönderdiği asker veya sivil personelini ifade eder.
- Misafir Öğrenci:** Kabul Eden Tarafın askerî eğitim kurumları tarafından düzenlenen belli bir çalışma programına katılan kişiyi ifade eder.
- Yakınlar:** Tarafların Devletlerinin mevzuatları uyarınca Misafir Personele mali açıdan, hukuki açıdan veya sağlık nedeniyle bağlı olan ve bu Personel tarafından desteklenen eş ve çocuklarını ifade eder.
- Kıdemli Personel:** Bir grupta, belli bir faaliyete katılırken Misafir Personele nezaret etmek üzere Gönderen Tarafça atanan en yüksek rütbe veya konumdaki kişiyi ifade eder.
- Hibe:** Bir mal veya hizmetin bağışlanmasını veya bedelsiz devrini ifade eder.

8. **Hizmet:** Taraflar arasındaki Anlaşma'ya göre eğitim, teknik bilgi, destek, geliştirme, bakım, onarım, kurtarma, ulaştırma, imha, liman ve müşavirlik desteği sağlanması ile mülkiyeti elde bulundurmaya kaydıyla kara, deniz ve hava araçları, teçhizat, silah, bina ve arazinin tahsisini ifade eder.

9. **Lojistik Destek:** İkmal maddeleri ve hizmetlerin satışı, hibesi, mübadelesi, tahsisi, kiralanması, teknoloji transferi ve lisans verilmesi hususlarını kapsar.

10. **Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme:** Tarafların devletlerinin mevzuatları uyarınca belli bir gizlilik derecesi seviyesinin verildiği yapısına bakmaksızın ve buna göre korunacak olan her tür bilgi, doküman veya malzemeyi ifade eder.

11. **Üçüncü Taraf:** Bu Anlaşmaya taraf olmayan kendi yargı yetkisi altındaki herhangi bir kuruluş, üçüncü bir Devlet, herhangi bir kamu kurumu, özel kuruluş veya kişiyi ifade eder.

MADDE IV İŞ BİRLİĞİ ALANLARI

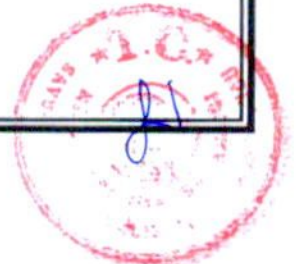
Taraflar arasında iş birliği aşağıdaki alanları kapsar:

1. Resmi ziyaretler,
2. Askerî eğitim, öğretim ve mesleki gelişim,
3. Savunma sanayi,
4. İnsan kaynakları yönetimi,
5. Askerî istihbarat,
6. Lojistik,
7. Askerî tıp ve sağlık hizmetleri,
8. Muhabere, elektronik, bilgi sistemleri ve siber savunma,
9. Barışı koruma ve insani yardım harekâtları,
10. Askerî hukuk sistemleri,
11. Haritacılık ve hidrografi,
12. Askerî bilimsel ve teknolojik araştırma,
13. El yapımı patlayıcılara karşı koyma, patlayıcı madde imhası ve mayın faaliyetleri,
14. Arama ve kurtarma,
15. Askerî tarih, arşiv, yayınlar ve müzecilik,
16. Sosyal, kültürel faaliyetler ve spor faaliyetleri.

MADDE V
UYGULAMA VE İŞ BİRLİĞİ ŞEKİLLERİ

1. Taraflar, aşağıdaki faaliyet türleri aracılığıyla iş birliği yapmaya karar verebilir:
 - a. Savunma Bakanları, Genelkurmay Başkanları ve onların yardımcıları veya Taraflarca yetkilendirilen diğer görevlilerin toplantı ve ziyaretleri,
 - b. Her iki Tarafın uzmanları arasında çeşitli faaliyet alanlarında tecrübe mübadelesi,
 - c. Askerî eğitim ve öğretim kurumları ve birlikler tarafından düzenlenen çalışma programları, kurslar ve görev başı eğitim faaliyetlerine katılım,
 - d. Benzer askerî kurumlar arasında temaslar,
 - e. Müşterek müzakereler, istişareler, toplantılar, sempozyumlar ve konferanslar,
 - f. Fiili atış tatbikatlarını da içerecek şekilde müşterek askerî tatbikatlara karşılıklı katılım, bu askerî tatbikatlara gözlemci statüsünde iştirak, geçiş eğitimlerinin (PASSEX) ve liman ziyaretlerinin icrası, müşterek tatbikatların düzenlenmesi,
 - g. Eğitim ve öğretim merkezleri, kurumlar ve birlikler arasında karşılıklı/tek taraflı bilgi, tasnif dışı eğitim malzemeleri, öğretmen/egitmen/danışman, Misafir Personel ve Misafir Öğrenci ve eğitim personeli mübadelesi,
 - h. Tarafların envanterinde bulunan mal ve hizmetlerin hibesi, mübadelesi, satışı, tahsisi, kiralanması ve bu malzemelerin bedelli/bedelsiz ulaştırma hizmetleri, bunların teknoloji transferi ve lisans verilmesini kapsayacak şekilde lojistik iş birliği ve destek,
 - i. Askerî okullar, eğitim ve öğretim merkezleri veya Kabul Eden Tarafça belirlenecek diğer öğretim kurumlarında eğitim, öğretim ve kurslar,
 - j. Askerî birlikler, karargâhlar ve kurumlarda görev başı eğitimi,
 - k. Eğitim ve öğretimin geliştirilmesi için bilgi mübadelesi ve karşılıklı temas ziyaretleri,
 - l. Askerî iş birliği ve temas ziyaretleri,
 - m. Mesleki gelişim için personel mübadelesi.
2. Lojistik iş birliği veya lojistik destek çerçevesinde yürütülecek faaliyetler, Tarafların Devletlerinin mevzuatlarına ve Tarafların bir Üçüncü Tarafı imzalamış olduğu yürürlükteki anlaşmalardan kaynaklanan üçüncü taraf transfer kısıtlarına göre yürütülür.
3. Bu Anlaşma ile sağlanan belli alanlardaki iş birliği, gerek olması halinde, Tarafların Devletlerinin mevzuatları uyarınca imzalanan tamamlayıcı mutabakat muhtıraları, protokoller ve/veya düzenlemelerle daha da detaylandırılabilir.
4. İş birliği, Tarafların karşılıklı çıkar ve ihtiyaçları dikkate alınarak mütakabiliyet esasına göre gerçekleştirilir.
5. Taraflarca bu Anlaşma, diğer mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemelere uygun olarak hibe şeklinde veya ücreti mukabili mübadele edilen veya müşterek olarak üretilen malzeme, teknik bilgi ve dokümanlar, önceden karşılıklı mutabakat olmaksızın bir Üçüncü Tarafa transfer edilmez.
6. Kabul Eden Taraf, bu Anlaşma kapsamında hibe olarak verilecek malzemenin hizmet dışına çıkarılması halinde Gönderen Tarafı yazılı olarak bilgilendirir.

MADDE VI
YETKİLİ MAKAMLAR VE YILLIK İKİLİ İŞ BİRLİĞİ PLANI

1. Bu Anlaşmanın uygulanmasında yetkili makamlar şunlardır:

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti adına:Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı,

Romanya Hükûmeti adına:

- Askerî iş birliği için Romanya Millî Savunma Bakanlığı,

- Savunma sanayi iş birliği için Ekonomi, Girişimcilik ve Turizm Bakanlığı.

2. Taraflar, bu Anlaşmanın uygulanması için kabul edilmiş müşterek faaliyetleri içerecek olan Yıllık İkili İş Birliği Planı hazırlar. Yıllık İkili İş Birliği Planı, icra edilecek faaliyetlerin adını, kapsamını, tipini, tarihini, yerini, icra edecek askerî kurumları, mali hususları ve diğer ayrıntıları içerir.

3. Taraflar arasındaki iş birliği, Yıllık İkili İş Birliği Planında belirtilen tüm düzeylerde yapılacak karşılıklı ziyaretler ile kuvvetlendirilir.

MADDE VII
EĞİTİM VE ÖĞRETİM

1. Eğitim ve öğretim, Kabul Eden Tarafın Devletinin mevzuatının öngördüğü koşullara göre yürütülür.

2. Yıllık olarak, Mart ayının sonuna kadar, Gönderen Taraf, sonraki eğitim ve öğretim dönemi için Yıllık İkili İş Birliği Planına dâhil edilecek eğitim ve öğretim faaliyetlerine yönelik talepleri resmi yazı ile Kabul Eden Tarafa iletir. Kabul Eden Taraf, Temmuz ayı sona ermeden önce Gönderen Tarafa talep onay mesajını gönderir. Eğitim ve öğretim talebi, sonraki uygulama yılı için her yıl Ocak ayının sonuna kadar Kabul Eden Tarafça gönderilen eğitim ve öğretim teklifi temel alınarak yapılır. Bu teklif şunlara atıfta bulunan ayrıntıları kapsar: unvan, amaçlar, içerik, ön şartlar, seçim kriterleri, uzunluk, kapsam, eğitim/öğretim faaliyetinin süresi ve en uygun katılımcının seçilmesine yardımcı olabilecek diğer bilgiler.

3. Resmî bir yazıyla her tür ek talep, faaliyetin başlamasından önce 90 günden geç olmamak üzere, Taraflar arasında istişarelerden sonra Yıllık İkili İş Birliği Planına dâhil edilebilir.

4. İngilizce dilinde verilen eğitimler hariç olmak üzere, eğitim ve öğretim faaliyetleri Kabul Eden Tarafın Devletinin resmi dilinde gerçekleştirilir. Ancak Gönderen Tarafça talep edildiği takdirde ve Kabul Eden Tarafın uygun görmesi halinde, 3 (üç) aydan kısa süreli eğitimler tercüman yardımıyla verilebilir. Eğitimin tercüman vasıtasıyla verilmesi durumunda, Gönderen Taraf eğitime gönderilecek personel için yeterli sayıda tercüman tahsis eder. Eğitim maksatlı tercüme/tercüman giderleri Gönderen Tarafça karşılanır.

5. Kabul Eden Tarafın gerekli düzenlemeleri yapabilmesi maksadıyla; Gönderen Tarafça eğitime nihaî katılım kararı, eğitim/kurs maksadıyla gönderilen Misafir Personel sayısı, rütbesi ve adı, uçuş bilgileri ve diğer bilgiler eğitimin başlangıcından en az 45 (kırk beş) gün önce Kabul Eden Tarafa bildirilir. Bildirimlerin zamanında yapılmaması halinde, Kabul Eden Taraf kurs/eğitim talebini sonraki bir zamana erteleme veya tamamen iptal etme hakkına sahiptir.

6. Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerin eğitimi, eğitimin verildiği kurumlar veya birliklerin programlarına uygun olarak sağlanır. Eğitim konularının ulusal güvenlikle ilgili hususları içermesi durumunda bu konuda kısıtlama uygulanabilir.
7. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ve Misafir Öğrencilere eğitimde gerekli teçhizat ve malzemelerden hangilerini sağlayacağını ve eğitim bitiminde bunlardan hangilerinin Kabul Eden Tarafa iade edileceğini belirtir.
8. Gönderen Tarafça seçilen Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın yetkili makamı tarafından bildirilen kriterleri karşılar. Aksi takdirde, eğitim ve öğretim için kabul edilmezler.
9. Sınav şekilleri ve eğitimle ilgili hususlar, Kabul Eden Tarafça tespit edilir.
10. Eğitim/kurslara katılmak üzere gönderilen, belirlenmiş eğitim/kurs programını tamamlayan, eğitim/kurs koşullarına göre düzenlenmiş sınavlarda başarılı olan ve tez/projeleri başarıyla hazırlayan Misafir Personel ve Misafir Öğrencilere, uygun ihtisası ya da eğitim programını (akademik derece) tamamladığını gösterir belge verilir. Diploma (belge, sertifika) denkliği, millî mevzuatı kapsamında Gönderen Tarafın yetkili kurumlarının onayına tabidir.

MADDE VIII **GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE MALZEMENİN GÜVENLİĞİ**

1. Bu Madde uyarınca, Taraflar, bu Anlaşma çerçevesinde elde edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemeyi korur.
2. Her bir Taraf, kendi ulusal mevzuatı çerçevesinde, mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin korunması için tüm gerekli önlemleri alır.
3. Gizlilik dereceli bilgi ve malzemeye erişim hakkı sınırlıdır ve sadece gerekli ve yetkili personele verilir.
4. Her bir Taraf, çıkartan taraftan alınan gizlilik dereceli bilgi ve malzemeye en azından kendi eşit seviyedeki gizlilik dereceli bilgilerine sağlanan koruma derecesinin aynısını verir.
5. Tüm gizlilik dereceli bilgi ve malzemeler aşağıdaki gizlilik derecesi seviyelerini alır:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ	İNGİLİZCE KARŞILIĞI	ROMANYA
Çok Gizli	Top Secret	Strict secret de importanță deosebită
Gizli	Secret	Strict secret
Bu maddenin 6. paragrafındaki hüküm uygulanır.	Confidential	Secret
Hizmete Özel	Restricted	Secret de serviciu

6. Romanya Tarafı için Özel/Secret/Confidential olarak sınıflandırılan bilgiler, Türk Tarafı için "Gizli/Strict secret/Secret" gizlilik seviyelerinin koruyucu güvenlik gereklerine göre işlenir ve muhafaza edilir.

7. Taraflar, bu Anlaşma kapsamında oluşturulan hiçbir gizlilik dereceli bilgi ve malzemeyi diğer Tarafın önceden yazılı izni olmaksızın herhangi bir Üçüncü Tarafa ifşa etmez, sağlamaz veya transfer etmez.

8. Bu Anlaşmanın sona ermesi halinde, Taraflar mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemeyi bu Maddede öngörülen yükümlülükler ve sorumluluklar uyarınca korumaya ve kullanmaya devam eder.

9. Gerekli görülmesi halinde; MADDE IV'te belirtilen iş birliği alanlarının her biri için yetkilendirilmiş olan makamların sorumluluğunda, bu Anlaşma kapsamında mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemelerin transferi, kullanılması ve korunması konusunda ayrı bir güvenlik anlaşması imzalanabilir.

10. Taraflar, bu Anlaşma kapsamında mübadele edilen bilgi ve malzemeleri birbirlerine karşı kullanmazlar.

11. Gizlilik dereceli bilgi ve malzeme, sadece devlet kanalları veya Tarafların atanmış güvenlik makamları tarafından onaylanan diğer kanallar aracılığıyla mübadele edilir. Bilginin tasnif statüsü, bilgiyi sağlayan Tarafça belirlenir.

MADDE IX FİKRİ MÜLKİYET HAKLARININ KORUNMASI

1. Taraflar, Tarafların Devletlerinin mevzuatları ve taraf oldukları uluslararası antlaşmalar uyarınca, bu Anlaşma kapsamında oluşturulacak ve devredilecek fikri mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunmasını sağlar. Bu Anlaşma bağlamında, fikri mülkiyet kavramı 14 Temmuz 1967 tarihinde Stockholm'de imzalanmış olan Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nü Kuran Anlaşmanın 2'nci Maddesinde tanımlandığı şekilde anlaşılır.

2. Taraflar, iş birliği faaliyetlerinde patentler, telif hakları ve ticari sırlara ilişkin haklara ve kurallara saygı gösterir.

MADDE X ASKERİ İSTİHBARAT

1. Bu Madde; öncelik askerî faaliyetler ve askerî istihbarata verilmek üzere, Tarafların karşılıklı menfaatlerine halel getireceği düşünülen ve müşterek olarak belirlenen, ulusal güvenliklerinin askerî unsuruna yönelik tehditlere ilişkin olarak Tarafların ilgi alanındaki gelişmeleri kapsar.

2. İstihbarat bilgi mübadelesi, aşağıda belirtilen vasıtalar aracılığıyla ve yöntemlere uygun olarak yapılır:

a. Her iki Tarafın Askerî İstihbarat Başkanları veya yetki verdikleri personel tarafından bir yıl Türkiye Cumhuriyeti'nde, bir yıl Romanya'da olmak üzere dönüşümlü olarak yapılacak ikili görüşmelerde her türlü koordinasyon konusu (mübadele konuları dâhil) Taraflar arasında ilgili yıl için karşılıklı mutabakatla tespit edilir.

b. Ziyaret eden taraf, planlanan tarihten en az 15 (onbeş) gün önce heyet üyelerinin isim, rütbe, görev ve güvenlik kleranslarını Kabul Eden Tarafa bildirir.

c. Dokümanlar ve müzakerelerin dili İngilizce'dir. Talep edildiği takdirde, müzakereler tercüman aracılığı ile yapılabilir.

- d. Mübadele edilebilecek bilgiler doküman formunda teslim edilir. Konu ile ilgili CD, DVD, film, fotoğraf, slayt, vb. varsa bunlar dokümana eklenir.
- e. Her yetkili makam, kabul edilmiş güvenli kanallar aracılığıyla kendi Hükümetinin ifşa politikası uyarınca talepte bulunan yetkili makama uygun ve müsaade edilebilir bilgi sağlayarak bilgi taleplerine zamanında cevap verir. Resmi kanallar yetkili makamlar arasında bilgi, bilgi talebi veya bu taleplere cevap açısından bilgi mübadele etmek üzere kullanılabilir.
- f. Askerî istihbarat bilgilerinin mübadelesine ilişkin talep, vaka bazında değerlendirilir ve Taraflardan birinin ulusal egemenliğini ve güvenliğini tehlikeye atması veya ulusal/uluslararası çıkarlarıyla önemli ölçüde çelişmesi halinde reddedilebilir.
- g. Tarafların temsilcileri, her iki Tarafın menfaatine yönelik konuları görüşmek üzere analitik mübadele toplantılarında veya görüntülü telekonferansla görüşebilir. Bu toplantıların zamanı ve yeri gerekli görüldüğü zaman Taraflarca karşılıklı olarak belirlenir. Bu toplantılarda ele alınan konular her iki Tarafın menfaatine uygun olur.

MADDE XI HUKUKİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler; giriş, ikamet ve çıkış dâhil, Kabul Eden Tarafın Devletinin topraklarında buldukları sürece Kabul Eden Tarafın Devletinin ulusal mevzuatı ve yargı yetkisine tabidir. Kabul Eden Tarafın Devletinin yargı yetkisinin uygulandığı ve hüküm içeriğinin Gönderen Tarafın mevzuatında bulunmayan bir cezayı öngördüğü hallerde, her iki tarafın ulusal mevzuatında yer alan bir ceza türü uygulanır.
2. Her iki Tarafın Devletlerinin ulusal hukukunun uygulandığı durumlarda, Gönderen Devletin yetkilileri aşağıdaki durumlarda Misafir Personel üzerinde yargı yetkisini öncelikli olarak kullanma hakkına sahip olacaktır:
 - a. İsnat edilen suç, Gönderen Devletin güvenliği, malı veya personeli ile ilgili olduğu durumlarda; ve/veya
 - b. Resmi görevle ilgili ve ifası sırasında ihmal suretiyle veya kasten işlenen herhangi bir eylem veya ihmalden kaynaklanan durumlarda.
3. Bir eylem veya ihmalin bu Maddenin 2b Paragrafı kapsamına girip girmediği konusunda Taraflar arasında anlaşmazlık çıkması durumunda, Taraflar söz konusu fiil veya ihmalin bu Maddenin 2b Paragrafı kapsamına girip girmediğini tespit etmek amacıyla, ivedilikle her bir Taraf temsilcilerinden oluşan ortak bir komite oluşturacaklardır. Eğer söz konusu komite sorun hakkında anlaşmaya varamazsa, o takdirde Kabul Eden Devletin kararı geçerli kabul edilecektir.
4. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrencilerin gözaltına alınması veya tutuklanması halinde Gönderen Tarafı derhal durumdan haberdar eder.
5. Kabul Eden Tarafın Devletinin mevzuatını ihlal ettikleri takdirde, Misafir Öğrenci ve Misafir Personelin faaliyetlerine son verilebilir.
6. Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, buldukları kıta, karargâh ve kurumlarda uygulanan disiplin kurallarına uyar.

7. Misafir Öğrenciler, disiplin cezaları yönünden Kabul Eden Tarafın Devletinin ulusal mevzuatına, Misafir Personel ise Gönderen Tarafın Devletinin ulusal mevzuatına tabidir. Kabul Eden Tarafın yetkili askerî makamları, emrindeki Misafir Personele görevin gerektirdiği emirleri verebilir.

8. Gönderen Tarafın Kıdemli Personeli, kendi ilgili askerî hizmet ve disiplin yasalarının hükümleri uyarınca, Gönderen Taraf personeline disiplin tedbirlerini uygulamaya yetkilidir.

9. Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrenciler, hiçbir siyasi faaliyet veya Kabul Eden Taraf aleyhinde faaliyette bulunmaz.

MADDE XII TAZMİNAT TALEPLERİ

1. Bu Anlaşmanın uygulanması esnasında, üçüncü taraf tazminat talepleri konusunda Kabul Eden Tarafın Devletinin ulusal mevzuatı uygulanır.

2. Taraflar, ağır ihmal veya kasıt bulunmadıkça, bu Anlaşma kapsamındaki faaliyetlerin icrası esnasında personelinin yaralanması veya ölümü halinde veya kişilere, mallara ve çevreye verilen zarar/ziyan nedeniyle birbirlerinden tazminat talebinde bulunamaz.

3. Taraflar ortaya çıkan durumun ağır ihmal veya kasıttan kaynaklanıp kaynaklanmadığını müştereken belirler. Taraflar söz konusu fiil veya ihmalin bu Maddenin 2'nci paragrafı kapsamına girip girmediğini tespit etmek amacıyla, ivedilikle her bir Taraf temsilcilerinden oluşan ortak bir komite oluşturur. Eğer söz konusu komite sorun hakkında anlaşmaya varamazsa, o takdirde Kabul Eden Devletin kararı geçerli kabul edilir.

MADDE XIII İDARİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, diplomatik dokunulmazlık ve imtiyazlara sahip olmaz.

2. Taraflarca karşılıklı olarak aksi yönde bir karar alınmadıkça Kabul Eden Taraf, Misafir Öğrenci ve Misafir Personele bu Anlaşma'da veya müteakip anlaşmalar ve düzenlemelerde belirtilenlerden başka görevler vermez.

3. Misafir Öğrenci ve Misafir Personel, Kabul Eden Tarafın emsal personeline uygulanan idari uygulamalara tabidir.

4. Bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller ve teknik düzenlemeler ile aksine karar verilmedikçe, Gönderen Tarafın askerî personeli kendi millî üniformalarını giyme hakkına sahiptir. Görev sırasında, bir faaliyetin icrası için gerekli teçhizat mümkün olduğunca Kabul Eden Taraf tarafından sağlanır. Ancak, Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın sağlayacağı askerî üniformayı giymek zorundadır. Bu Öğrenciler Gönderen Taraf tarafından verilen bir askerî sembolü tanınmaları için üniformalarına takabilir.

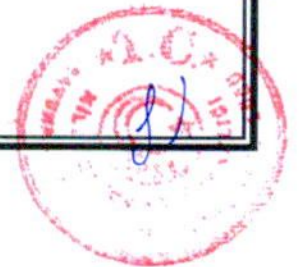
5. Gönderen Taraf, gerekli gördüğünde personelinin geri çağırma hakkını saklı tutar. Kabul Eden Taraf herhangi bir sebep göstermeksizin, Gönderen Tarafın personelinin geri çekmesini ya da değiştirmesini isteyebilir. Bu durumda Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafa askerî ataşelikler aracılığı ile yalnızca personelin değiştirilmesine ilişkin yazılı talebini bildirir. Kabul Eden Taraf, söz konusu personelin dönüşü için mümkün olan en kısa zamanda gerekli tedbirleri alır.

6. İstisna teşkil eden idari hususlar, bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller veya teknik düzenlemelerde belirlenir.
7. Misafir Personel ve Yakınları orduevleri ile askerî gazino ve kantinlerden Kabul Eden Taraf Devletinin düzenlemeleri çerçevesinde yararlanabilirler.
8. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrencilerden herhangi birinin ölmesi durumunda, Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafı durumdan haberdar eder, ölen kişinin cenazesini kendi ülkesindeki en yakın uluslararası havaalanına nakleder ve cenaze nakledilinceye kadar sıhhi koruma dâhil gerekli diğer tedbirleri alır.
9. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler çevreye zarar verebilecek faaliyetlerden kaçınır, çevre kirliliğinin önlenmesine azami dikkat eder ve Kabul Eden Tarafın Devletinin konuya ilişkin düzenlemelerine uyar.
10. Kabul Eden Taraf, faaliyetlerin icrası için gerekli olan ulaştırma hizmetlerinin, mütakabiliyet ilkesi temelinde ve imkân ve kabiliyetleri çerçevesinde ücreti mukabili/ücretsiz olarak teminine ilişkin nihai kararı verir.
11. Eğitim ve öğretim, Kabul Eden Tarafın Devletinin mevzuatına göre verilir. Misafir Öğrenci ve Misafir Personelden; akademik başarısızlık, disiplinsizlik, sağlık sorunları vb. nedenlerle eğitim ve öğretimi takip edemeyecek olanların eğitim ve öğretim kurumları ile ilişkileri Kabul Eden Tarafın Devletinin mevzuatında belirtilen ilgili esaslar çerçevesinde kesilir. Taraflarca gerekli görülmesi halinde hayati risk içeren ve uzmanlık gerektiren (uçuş eğitimi, atış eğitimleri, vb.) eğitimler için bu Anlaşmaya dayanan protokoller yapılabilir.

MADDE XIV SAĞLIK HİZMETLERİ

1. Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, bu Anlaşma gereği her türlü faaliyeti gerçekleştirebilecek sağlık koşullarında bulunur. Kabul Eden Taraf bu kişilerin sağlık bakımından uygun olduğunu gösteren bir sağlık raporu talep edebilir.
2. Misafir Öğrencilerin muayene ve tedavi hizmet giderleri, Kabul Eden Tarafın Devletinin ulusal mevzuatına göre karşılanır. Kabul Eden Taraf, Misafir Öğrencilerin sağlık sigortası primleri veya sağlık giderlerini Kabul Eden Tarafın Devletinin ulusal mevzuatına göre karşılar.
3. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ile Yakınlarının acil sağlık ve acil dış bakım hizmetlerini ücretsiz olarak karşılar. Misafir Personel ve Yakınlarının acil sağlık ve acil dış bakım hizmetleri dışında kalan muayene ve tedavi hizmet giderleri, Kabul Eden Tarafın Devletinde geçerli bir sağlık sigortası tarafından karşılanır.
4. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ve Yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderlerini ücretsiz veya ücretli olarak sağlayabilir. Kabul Eden Taraf ücretli verilmesine karar verirse Misafir Personel ve Yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderleri Gönderen Taraf veya Misafir Personel tarafından karşılanır.

MADDE XV
MALİ HUSUSLAR

1. Bu Anlaşma kapsamında bulunan iş birliği faaliyetlerinin icrası maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerin maaş/harçlık, iaşe, ibate, ulaştırma ve diğer mali haklarından, Gönderen Taraf sorumludur.

2. Gönderen Tarafın resmi talebi üzerine ve ulusal mevzuat ve düzenlemelere tabi olarak, eğitim, öğretim ve görev amaçlarını yerine getirmek maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler için aşağıda bahsedilen giderlerin tamamen veya kısmen karşılanmasına Kabul Eden Taraf karar verebilir. Kabul Eden Taraf, faaliyet başlamadan en az 60 gün önce Gönderen Tarafı aldığı karar hakkında bilgilendirir.

3. 2'nci paragraf kapsamında Kabul Eden Tarafın kararına tabi olan hususlar şu şekildedir;

a. Misafir Personel için:

(1) Yurt içi ve yurt dışı ulaşım - usul ve esaslar Kabul Eden Tarafça veya karşılıklı mutabakatla belirlenir,

(2) Aylık maaş - esaslar ve miktar kursiyer subay ve astsubayların rütbelerine göre, sivil şahısların ise statülerine göre Kabul Eden Tarafça veya karşılıklı mutabakatla belirlenir,

(3) Eğitim ve öğretim masrafları - ücretli, indirimli veya ücretsiz,

(4) Giyim-kuşam - esasları Kabul Eden Tarafça belirlenir,

(5) Uzmanlık eğitimi gören doktorlar için nöbet ücreti,

(6) İaşe,

(7) İbate - Kabul Eden Tarafça belirlenecek konaklama yerinde,

(8) Aylık maaş ödenen Misafir Personelin iaşe ve ibatesi Kabul Eden Tarafça karşılanmaz.

b. Misafir Öğrenciler için;

(1) Yurt içi ve yurt dışı ulaşım - usul ve esaslar Kabul Eden Tarafça veya karşılıklı mutabakatla belirlenir,

(2) İaşe,

(3) İbate - Kabul Eden Tarafça belirlenecek misafırhane veya tesiste,

(4) Harçlık - esaslar ve miktar Kabul Eden Tarafça belirlenir,

(5) Eğitim-öğretim masrafları - ücretli, indirimli veya ücretsiz,

(6) Giyim-kuşam - esasları Kabul Eden Tarafça belirlenir,

(7) Tıp Fakültesi 6'ncı sınıf öğrencilerine intörn eğitimi döneminde ödenen ücretler.

4. Türkiye Cumhuriyeti'nde verilecek Türkçe lisan kursları (akademik eğitimlerde verilen lisan hazırlık sınıfları dâhil) ile Romanya'da verilecek Romence lisan kursları ücretsizdir. Yüksek maliyet gerektiren eğitimler (uçuş eğitimi, dalgıç eğitimi, serbest çıkış kulesi eğitimi, vb.) tam ücretli olarak verilebilir.

5. Misafir Öğrenci ve Misafir Personel, Kabul Eden Tarafın ülkesini kesin olarak terk ederken kendi borçları ile Yakınlarının borçlarını tasfiye edecektir. Acil geri çekme halinde, Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrencilerin borçları Kabul Eden Tarafça düzenlenecek yapılan harcama tutarını gösteren ve ilgili makam tarafından onaylanmış belgeye istinaden Gönderen Taraf tarafından ödenir.

6. Eğitim ve öğretim giderleri Gönderen Taraf tarafından, her eğitim ve öğretim süresinin sonunda yapılan harcama tutarını gösteren ve ilgili makam tarafından onaylanmış belgenin alınmasını takip eden 60 (altmış) gün içinde (bir ay ve daha kısa süreli eğitimlerde peşin ödeme yapılır), Kabul Eden Tarafın yetkili makamı tarafından belirlenen banka nezdinde açılan hesaba ABD doları cinsinden yatırılır. ABD Doları cinsinden transfer yapılamaması halinde Kabul Eden Tarafça belirlenen ve konvertibl olan para biriminden ödeme yapılır.

7. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, giriş, kalış ve çıkışları süresince, Kabul Eden Taraf Devletinin yürürlükteki vergi hukukuna tabidir.

8. Tarafların karşılıklı mutabakatı ile hizmetten faydalanan ülkenin sınırları içinde yerinde hizmet sağlanmasının kararlaştırılması durumunda, ortaya çıkan maliyetler hizmetten faydalanan Tarafça karşılanır. Ancak talep edilmesi veya uygun görülmesi halinde, bu maliyetlerin kısmen ya da tamamen karşılanmasına hizmeti sunan Taraf karar verir.

MADDE XVI GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın Devletinin, Kabul Eden Tarafın Devletinin topraklarında yabancıların ikamet ve seyahatleri hakkındaki düzenlemelerine tabidir.

2. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın Devletinin ülkesine giriş ve çıkışlarda bu Devletin pasaport ve gümrük ile ilgili düzenlemelerine tabidir. Ancak, Kabul Eden Taraf, kendi mevzuatı çerçevesinde mümkün olan tüm idari kolaylıkları sağlar.

MADDE XVII TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDAN DOĞAN TAAHHÜTLERİ

Bu Anlaşmanın hükümleri, Tarafların diğer uluslararası anlaşmalardan doğan hak ve taahhütlerini etkilemez ve diğer Devletlerin çıkarları, güvenliği ve ülke bütünlüğüne karşı kullanılamaz.

MADDE XVIII UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ

1. Bu Anlaşmanın uygulanmasından veya yorumlanmasından doğan herhangi bir uyuşmazlık Taraflar arasında istişare ve görüşmeler yoluyla çözülür ve çözüm için herhangi bir ulusal veya uluslararası mahkemeye veya herhangi bir Üçüncü Tarafa intikal ettirilmez.

2. Uyuşmazlık meydana geldiği tarihten itibaren 150 gün içinde çözümlenemezse, Taraflar bu Anlaşma'yı MADDE XX'da belirtilen usul uyarınca sona erdirebilir.

MADDE XIX TADİLLER

Taraflardan herhangi biri, gerekli görülmesi durumunda, bu Anlaşmanın tadil edilmesini diplomatik kanallarla önerebilir. Üzerinde yazılı olarak mutabık kalınan tadiller, bu Anlaşmanın yürürlüğe girişini düzenleyen MADDE XXI'in 1'inci paragrafında belirtilen usul uyarınca yürürlüğe girer.

MADDE XX YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. Bu Anlaşma, 5 (beş) yıllık süre için yürürlükte kalır ve Taraflardan biri Anlaşma'yı sona erdirmeye niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla, Anlaşma'nın yürürlük süresi bitmeden en az 90 (doksan) gün önce yazılı olarak bildirmediği takdirde, 1 (bir) yıllık süreler için kendiliğinden uzar.
2. Bu Anlaşmanın sona ermesi, devam eden programlar ve faaliyetleri etkilemez.

MADDE XXI ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

1. Bu Anlaşma, Tarafların Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girer.
2. Bu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte, 20 Şubat 1992 tarihinde Bükreş'te imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Romanya Hükûmeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşması, 22 Ağustos 1992 tarihinde Bükreş'te imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Romanya Milli Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İşbirliğine İlişkin Tamamlayıcı Anlaşma ve 16 Mayıs 2007'de Bükreş'te imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ve Romanya Savunma Bakanlığı Arasındaki Askerî Eğitim İş Birliğine Dair Tamamlayıcı Anlaşmaya Değişiklik geçerliliğini yitirir.
3. Söz konusu feshedilen Anlaşmalara ilişkin atıflar, bu Anlaşmaya yapılmış sayılacak ve feshedilen Anlaşmalara dayanılarak yapılan diğer Anlaşmalar yürürlükte kalacaktır. Bu Anlaşmaların sona ermesi, diplomatik yollarla yazılı olarak Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça devam eden faaliyetleri etkilemez.
4. Bu Anlaşma, **ANKARA** 'da, **06.10.2023** tarihinde, Türkçe, Romence ve İngilizce dillerinde, her biri eşit derecede geçerli olmak üzere, ikişer asıl nüsha olarak tanzim edilmiştir. Yorum farklılığı olması durumunda, İngilizce metin geçerlidir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti
Adına

Yaşar Güler
Millî Savunma Bakanı

Romanya Hükûmeti
Adına

Angel Tîlvăr
Millî Savunma Bakanı

